

Studium Generale 23 maart 2016 van Hall-Larenstein

Graafschade voorkomen door habitatmaatregelen

Dr. Femmie Smit

Dierenbescherming

- Dierennoodhulp/toezicht en opkomen voor de belangen en het welzijn van dieren
  - Erkenning eigen waarde van het dier
- Overlegpartij – geen actiegroep
  - Ook met Unie v. Waterschappen

3 V's uit proefdierkunde uitgangspunt

- Vervanging
  - Vangst niet nodig, preventieve anti-graafmiddelen
- Vermindering
  - Door bv. alleen in één seizoen te vangen minder dieren doden
- Verfijning
  - Als er gedood moet worden, dan zo pijnloos mogelijk
  - Geen verdrinkingsvallen
    - Tijdsduur gem. 6 ½ minuut
    - Na 1 minuut start knagen aan kooi
    - Hoge stress hormoongehaltenes

Redenen om te zoeken naar graafwerende maatregelen ipv muskusrattenbestrijding

- Bestrijding veroorzaakt dierenleed in doelsoort
maar ook in niet doelsoorten
  - Bijvangst
  - Bestrijding verstoort natuur
    - Belemmert vismigratie
- Helpt niet tegen andere gravers
  - Vos
  - Konijn
  - Bever

Schade ook door andere dieren: vos

Stand van zaken muskusratten 1

- **Veel onderzoek naar nut en noodzaak bestrijding**
  - Gevolgen graverij op veiligheid
    - primaire zeewering niet in gevaar
    - overige wering (polders) wel kwetsbaar, **ook** onder huidige bestrijdingsaanpak
  - Vangstaantallen in relatie tot schade – niet altijd lineair verband
  - Preventieve maatregelen – veel mogelijk, globale kosten in beeld

Stand van zaken muskusratten 2

- **Toch is veel niet duidelijk**
  - Kosten-batenanalyse ontbreekt
    - Vangen kost 30 miljoen per jaar
    - Is stoppen met bestrijding en inzetten op schadepreventie en herstel kostenbesparend?
  - Wat is het populatieverloop zonder vangen?
  - Hoeveel schade is er nu en is er meer schade als er niet of anders bestreden wordt?
  - Blijven preventieve maatregelen effectief als gestopt wordt met bestrijden?

Welke preventieve maatregelen kunnen veiligheid waarborgen?

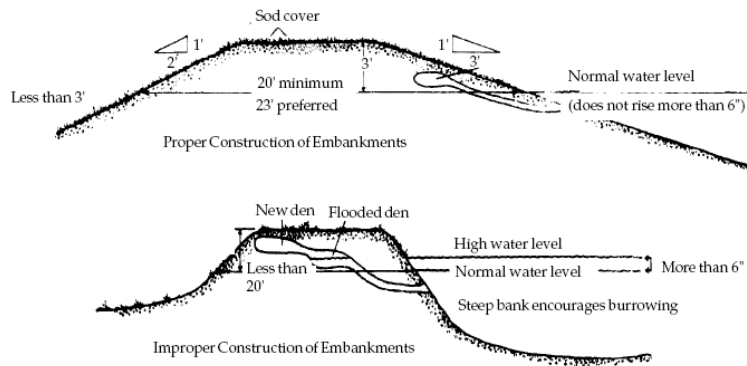
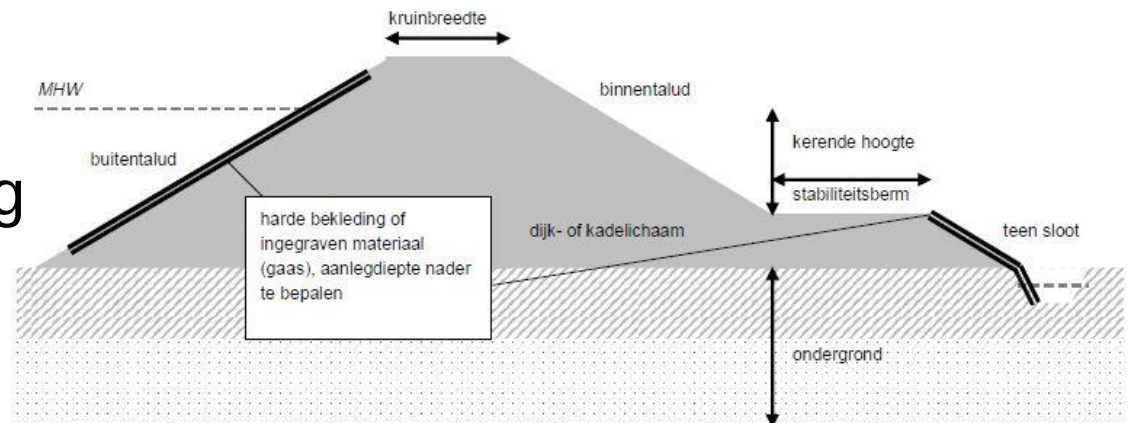

Fig. 5. Proper dam construction can reduce muskrat damage to the structure.

Overdimensionering

Harde bekleding

Praktijktest Rijnland

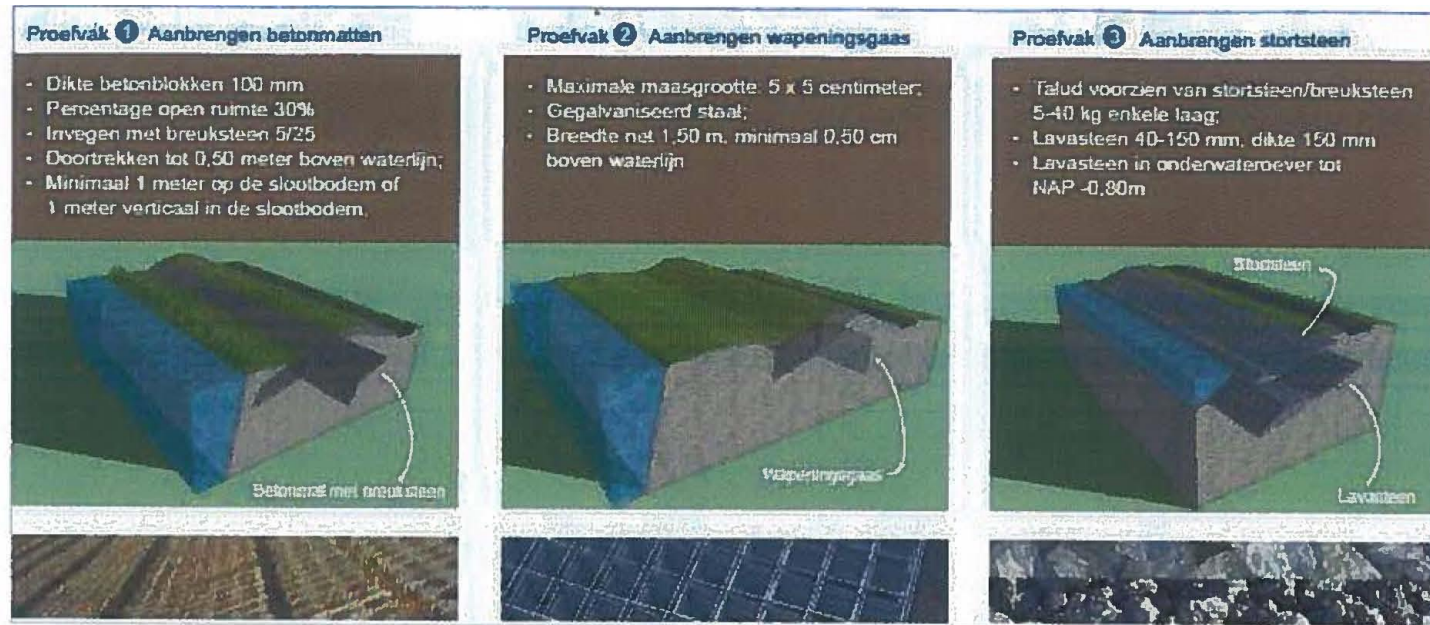
Proefvlak	Omschrijving	Uitvoerbaar	Uitvoeringskosten per m waterkering
1	Betonmatten	Ja	€ 225,-
2a	Wapeningsgaas verticaal	Nee	n.v.t.
2b	Wapeningsgaas op kering	Ja	€ 45,-
3	Stortsteen	Ja	€ 75,-
4	Buitendijkse terp	Ja	€ 35,-

Tabel 1: Resultaten van de pilot voor het nemen van preventieve maatregelen tegen muskus- en beverratten in Polder Oudendijk.

Als toegepast bij geplande onderhoudswerkzaamheden:

Meerkosten variërend tussen 6-60%, Rijnland 1273 km waterkering

Voorbeelden preventieve maatregelen

Figuur 1: 3 maatregelen om de kering te beschermen tegen muskus- en beverratten in Polder Oudendijk te Woubrugge, bron Hoogheemraadschap van Rijnland

Betonmat

Foto 3: Uitvoering van proefvak 1- betonnenmatten, bron Hoogheemraadschap van Rijnland.

Advies aan Waterschappen

- Ga door met onderzoek naar graafwerende maatregelen
  - Hoeveel km watergang is kwetsbaar?
  - Kosten / Baten
  - Effectiviteit
- Registreer schade in gehele gebied en voer preventieve maatregelen uit volgens stappenplan

Dank voor jullie aandacht